

ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ (Τοῦ Έρμαν Κόιχ)

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΑΙΝΤΡΟΝ

ΞΕΝΑ ΤΡΑΓΙΚΟ ΠΑΣΧΑ

Ἐπάνο ἀπ' τὸ Παλιέρι, τὴν πρωτεύουσα τῆς Σικελίας, ἐκείνη τὴν ἡμέρα —στὴς 30 Μαρτίου τοῦ ἔτους 1282— ὁ οὐρανὸς ἦταν θυελλώδης καὶ σκοτεινός. Ἡ πόλις σὰν γὰ τὴν ἐβάραινε ἡ θάλα ἀνώσφαιρα, φωνάζοντε νὰ κομμάτια ἕνα βαρὺ ἔπνο...

Ὁ πρίγκιπα Γκίντο Ριέντζι, ὄρθιος στὸν ἑξώστη τοῦ παλατιοῦ του, κίτταξε ἔξω μὲ βέβαια ἀνήσυχτο.

Ἦξερε τί σχεδιαζότανε αὐτὴ τὴ στιγμή μέσα στὴν πόλι καὶ ἦταν γεμάτος ἀγωνία.

Αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἐπρόκειτο νὰ ἐκασάση στὸ Παλιέρι ἡ ἐπαναστασιὰ ἐναντίον τοῦ Καρόλου Ντ' Ἀνζού, τοῦ μισητοῦ τυραννοῦ ποὺ εἶχε κατακτήσει τὴ Σικελία.

Ὁ ἡγεμὼν αὐτός, ἦταν ἀδελφός τοῦ Λουδοβίκου ΙΧ' τῆς Γαλλίας, μὰ δὲν ἔμοιαζε καθόλου μὲ τὸν ἅγιο ἐκεῖνο ἀδελφὸ του, ποὺ ἦταν περὶ νεκρός ἀπὸ καιρὸ.

Ἄν ζῶσε ἐκεῖνος, δὲν θὰ ἐπέφερε βέβαια στὸν Κάρολο νὰ εἶνε τόσο σκληρός, τόσο ἄγρια φιλοδοξὸς καὶ δεσποτικός.

Οἱ Σικελιοὶ δὲν μισοῦσαν περὶ νὰ ἀποφέρουν τὴν τυραννίαν του καὶ ἀποφάσισαν νὰ ἐπαναστατήσουν ἐναντίον του.

Ἀπελευθερωμένοι καθὼς ἦσαν, εἶχαν σκοπὸ νὰ σφάξουν τὴν ἡμέρα αὐτὴ, 30 Μαρτίου, ἀνήσυχτο τὸ Πάσχα, ὅλους τοὺς Γάλλους ποὺ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴ Σικελία.

Ἡ χαρμάνης ποὺ θὰ χτυποῦσαν γιὰ τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου, θὰ ἔδιναν τὸ σὺνδημα...

Θὰ χτυποῦσαν πρώτα μίμ— μίμ σὲ κάθε ἐκκλησία, καὶ ἔπειτα ὅλες μαζί.

Τότε οἱ Σικελιοὶ θὰ ριζώνονταν γεμάτοι λύσσα ἐναντίον τὸν μισητὸν Γάλλον καὶ θὰ τοὺς ἐβάραινε.

Ὁ Γκίντο Ριέντζι, ὁ οποίος ἀγαποῦσε τὴν πατρίδα του, εἰσώκε δικαιολογημένη τὴν ἐπανάστασι, ἀλλὰ οργώσε ὅλους, ὅταν σκεφτότανε ὅσο αἶμα θὰ χυνότανε. Ἐπὶ πλέον ἡ καρδιά του σφιγγότανε στὴ σκέψι, ὅτι ἕνας Γάλλος φίλος του, ὁ κόμης Ζάν Ντε Ανζέ, θὰ ἐδολοφονεῖτο μαζί μὲ τοὺς ἄλλους συμπατριώτες του.

Παρ' ὅλο τὸ μῦθος ποὺ χόρταζε τοὺς δύο λαούς, μὰ ἀδελφική φιλία εἶχε ἐνώσει ἀπὸ καιρὸ, τὸν Γκίντο καὶ τὸν Ζάν.

Ὁ τελευταῖος εἶχε σώσει κάποτε τὸν Γκίντο ποῦχε

πέσει στὰ χεῖρα ἠσπτόν, μὲ κίνδυνο τῆς ἰδιας του ζωῆς.

Καὶ τότε... Πῶς ἦταν δυνατόν ὁ Γκίντο νὰ μὴ σῶσῃ τὸν Ζάν ; Ποθοῦσε νὰ τοῦ σῶσῃ τὴ ζωὴ μὲ κάθε τρόπο, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ προδοῖσῃ τὰ σχέδια τὸν συμπατριωτῶν του.

Εἶχε σκεφθεῖ λοιπὸν νὰ τὸν στείλῃ στὴ Γαλλία μὲ κάποια πρόφασι καὶ πλήρωσε γι' αὐτὸ ἀδρά ἕναν πλοίαρχο γιὰ νὰ τὸν πάρῃ στὸ πλοῖο του, λίγο πρὶν ἐξαγωγή τὸ πέντημα. Ἀλλὰ ὁ Ζάν, τὸν ὅποιο εἶχε καλέσει στὸ μεταξὺ, ἀργώσε νὰ φανῇ καὶ ὁ Γκίντο ἀνησυχώσε. Γιὰ δεύτερη φορὰ τότε ἔσπταξε ἕναν ἰσπρήτι καὶ τὸν εἰδοποίησε νὰ κἀν γρήγορα.

Σὲ λίγο τέλος, ὁ Ζάν ἔβγαλε στὸ σπίτι τοῦ Γκίντο.

Τί μὲ θέλεις, Γκίντο ; τὸν ρώτησε ὁ εὐγενὴς Γάλλος μὲ κάποια ἀνεργασία, βλέποντάς τὸν ταραχμένο.

— Ἄκουσε, Ζάν, εἶπε ὁ Γκίντο. Εἶνε ἀνάγκη νὰ φύγῃς σήμερα γιὰ τὴ Γαλλία.

— Γιατί ;

— Πρέπει νὰ πᾶς ἕνα ἡμιστεπνικό γράμμα στὸ βασιλεῖα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ φύγῃς γρηγορὰ, χωρὶς νὰ τὸ μᾶθη κανεὶς.

Θὰ φύγῃς ἀπ' τὸν παραθαλάσσιο κηπο μου μὲ μιὰ βάρκα, θὰ τραβήξῃς πρὸς τ' ἀνοικτὰ καὶ ἐκεῖ θὰ πᾶς κερμένῃ ἕνα πλοῖο ἔτοιμο νὰ φύγῃ μὲτὰς ἐπιβιβάσεως. Ἐγὼ συνεννοήθη μὲ τὸν καπετάνιο.

Μὰ βαρετὰ καὶ σκοτεινὴ μελαγχολία γέμισε στὸ πρόσωπο τοῦ Ζάν, μὲτὰς ἀκούσε τὰ λόγια του αὐτοῦ.

— Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ φύω αἶμα ; εἶπε μὲ σπυζανιμένη φωνή. Ἐπιπνῶ νὰ κἀνω ἔδω Πάσχα, φίλε μου...

— Ὄχι, ὄχι, εἶπε ὁ Γκίντο, πρέπει νὰ φύγῃς σήμερα. Τὰ ἔχω προετοιμάσει ὅλα. Εἶν' ἀνάγκη νὰ πᾶς δεο τὸ δυνατόν πρὸ γρήγορα τὸ γράμμα ποὺ θὰ σοῦ δώσω στὸ βασιλεῖα. Οἱ ἀρχόντες τῆς πόλεως μ' ἐπεφορτίσαν ν' ἀναβέσω σ' εὐεῖνα αὐτὴ τὴν ἀποστολή. Βασίζονται στὸν τίμο χαρτοπέχη σου.

Ὁ Ζάν ἀναστένανε πονεμένα.

— Καλὰ, εἶπε, θὰ φύω.

Ὁ Γκίντο ὑποψώσθη.

— Ζάν, εἶπε, γιατί δὲν θέλεις νὰ φύγῃς ; Μήπως ἀγαπᾶς καμμιά νέα ἔδω ;

‘Ο Ζάν έγινε καταπόφωρος.

— ‘Η παρηχί σου, συνέδριε ο Γάιντο, με κάνει νά βεβαιωθώ γι’ αυτό που έρωκαστήρα, Είσαι λοιπόν έρωκαστήρας με κάποια Σικελή. ‘Αλλά γιατί δεν μου τό ειπες τόσον καιρό;

‘Ο Ζάν αποκρίθηκε...

‘Εβλεψα ένα χρηματικόν γέλιο αντίχρησε. Οί δύο νέοι γύρισαν προς την πόρτα και είδαν μία όφρατα κόρη με λευκό φόρεμα και μακρά χρυσά μαλλιά, μία μπάνη μέσα. ‘Ενα κομφοτάτο σκαλί την άκοιλοφόρεσε. Μόλις είδε τό Ζάν, ή νέα γίνηκε κόκκινη σαν τό τριαντάφυλλο...

‘Ηταν ή Τζοβανέττα, ή άρραβοκαστακιά του Γάιντο...

‘Ο Ζάν τή χωρήθηκε δειά κι’ εκείνη άναπέθεσε χλωμαίνοντας, τό χωρισμό του.

‘Ο Γάιντο τή είδε ότ’ αυτά κι’ ή καρδιά του σφίχτηκε. Σκέφτηκε:

«— ‘Ο Ζάν κοκκίνησε από όλιγο όταν τον ρώτησα άν είχε έρωτημένους... ‘Η Τζοβανέττα έπαυσε νά γελά και χλωμασε όταν τον είδε... Ταρώχτηκε ο ένας άνταρχόνης τον άλλο... Λοιπόν, ναι, αυτό είνε: ‘Ο Ζάν δεν θέλει νά φύγη άπ’ τό Παλέριο, γιατί αγαπά τό Τζοβανέττα. Κι’ αυτή τον άνταγατά... Γι’ αυτό είνε τόσον καιρό τόχα άλλοτριμένη και βουβισμένη ός λύπη, ή Τζοβανέττα. Ναι, αυτό είνε, τον αγαπά... αγαπιούνται...»

‘Η λύπη και τό πόνος δάκρυσαν σαν φαρμακερά φερίδια την καρδιά του Γάιντο.

‘Ο πιο αγαπημένος του φίλος άπέλευσε νά του πάρη την καρδιά της μόνης γυναίκας που αγαπούσε στον κόσμο!...

‘Ε, λοιπόν, δεν θά τον έρωσε αυτών τον άποτο φίλο, δεν θά τον αγαύειε στη Γαλλία, όχι, ποτέ...

‘Η Τζοβανέττα χάζιδε τόχα μηχανικά τό σκαλί της. ‘Ο Ζάν είχε χωρηλόμενα τό μάτια και δεν μιλούσε.

‘Ο Γάιντο αποκρίθηκε έπίσης...

Κι’ ή όρα περνούσε... περνούσε...

‘Εβλεψα μία καυλίνα αντίχρησε.

Μία μόνη... ‘Η πρώτη.

‘Ο Γάιντο ένωκασε ένα σίγος νά διαπεράσ όλο τον τό χορμί.

‘Η πρώτη καυλίνα... Τη στιγμή αυτή οί έπαναστάται θά τομάσαν τά όπλα τους.

— Ζάν, ειπε με φωνή λιγισμένη ο Γάιντο, δεν θέλεις λοιπόν νά πάς στη Γαλλία;

‘Ο Ζάν τον κίταζε χωρίς νά του πη λέξει.

‘Η Τζοβανέττα ρώτησε:

— Θα φύγη ο κίριος κόρης;

Και χάζιδε ταραμένη τό σκαλί της.

Τότε ο Γάιντο δεν χωρήθηκε πια και ειπε:

— ‘Αγαπούσατε λοιπόν τόσο πολύ... ‘Ηστέ μου την αλήθεια...

‘Η Τζοβανέττα έπεσε άμέσως στά γόνατα κι’ έρωχησε τό πρόσωπό της στό χέρι της.

‘Ο Ζάν, όρθιος, άκινητος, βουβός, περιμένε την καταδίκη του...

‘Εβλεψα αντίχρησε όφρατα μία καυλίνα.

‘Ο Γάιντο ειπε:

— Γιατί με προδούσατε; Ζάν και Τζοβανέττα, μιλήστε... Φίλε μου και άρραβοκαστακιά μου, γιατί με προδούσατε;

— ‘Ορκίζομαι, ειπε ο Ζάν, στό Θεό, όρκίζομαι στό Χριστό, για την ‘Ανάσταση του όποιου χριστιού ή καυλίνας, ότι δεν σε προδούσα ποτέ. Ναι, ούτε έρωχησε πια ποτέ ο ένας στον άλλο ότι αγαπιόμαστε. ‘Εσύ τόχα, για πρώτη φορά, φανερώθηκες τον έρωτά μας... Θα προτιπούσατε νά περνώναμε, παύ νά σε προδούσαμε. ‘Αποκρίναμε άκόμα και με τά βλέματά μας νά εγκραίνουμε την αγάπη μας. Μά είνε κάτι φοβερό κι’ άνόητο ο έρωτας. Κι’ άν δεν ήθελα νά φύγω άπ’ τό Παλέριο, τό έβανα μόνο νά μόνω για ν’ άναγκάσω τον ίδιο άνερα μ’ αυτή... Τώρα, κίνας ό,τι θέλεις... Σκότισε με... ‘Η ζωή μου είνε στά χέρια σου...

— ‘Αλήθεια, ειπε ο Γάιντο, ή ζωή σου είνε στά χέρια μου.

— Μη τον σκοτώσεις, Γάιντο, παρακαλέσε ή Τζοβανέττα. Λιψέ τον άπ’ τό Παλέριο, άλλα μη τον σκοτώσεις, Σου όρκίζομαι κι’ έγώ στό Πάθι του Χριστού και στην ‘Ανάστασή του, ούτε μ’ ένα λόγο φανερώσατε ποτέ την αγάπη μας. Ναι, Γάιντο... ‘Ετσι είνε... Είμαι ή άρραβοκαστακιά σου από πολύ μικρή. ‘Ετσι θέλεις ή μητέρα σου, που με είχε πάρει από παιδικία μαζί της, όταν έμεινα όρφανή. Μεγάλασα μαζί σου. Σ’ αγαπούσα σαν άδελφό, όχι σαν άρραβοκαστακίό. Μ’ έρωτα αγάπης μόνο τό Ζάν. ‘Αλλά δεν θέλησε νά σε προδοίσει. Πρωτόημερα νά ύποκρίνο σιωπηλά, παύ νά σε προδοίσει, Πίστεψε με... Δεν φταίει... ‘Η αγάπη αυτή, χωρίς νά τό νιώθουμε κι’ ήμεις πός, μαίρε σιγά—σιγά στην καρδιά μας. ‘Ωστόσο δεν ξέραμε νά ύποκρίθουμε. Είμαστε δύο διατριχησμένα άδωχα. Μη μάς πιωροήσης σαν δύο ένόχους, δόλους και πονηρούς. Λιψέ τον Ζάν. ‘Αλλά μην τον σκοτώσεις... ‘Η άν νομίζεις, ότι πρέπει νά λείψη για πάντα ο ένας από μας, τότε, Γάιντο, σε ίκετεώ, σκό-

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΑΚΙΑ

Χ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΥΚΛΑΣ

‘Η κοίτλες ήσαν γνωστές στην αρχαία Αίγυπτο από παλαιότερον χρόνον. Κατά τις τελευταίες αρχαιολογικές άνασκαφές ανακρίθησαν μέσα στους αιγυπτιακούς τάφους κοίτλες ήλικίας... 4.000 ετών!

‘Η κοίτλες έξ άλλου της ‘Ελληνορομαιακής έποχής ήσαν κεράμινες ως επί τό πλείστον και τά μέλη των συνεδόντων αναμεταξύ τους με σιδερένια έλασματα.

‘Η κυρία Νέζορ, ή μητέρα της περιφήμου συγγραφέως μακιά ντε Στάελ, διηγείται τό έξής ανέκδοτο, τό όποιο δείχνει μέχρι ποίου σημείου φτάνει ή άγίατη των κοριτσιών προς τις κοίτλες των.

Κάποτε παρόστη άνάγκη νά κόψουν τό ποδι ενός κοριτσιού κι’ αυτό τό ύπέστη άγογγύτος την έγγχείρησι, σφιγγοντας την κοίτλα του μέσ’ στην άγκυλιά του.

‘Όταν τελείωσε ή έγγχείρησι, ο γιατρός θαύμασε τή γενναίότητα της μικρής κόρης και της είπε γελόντως:

— Τώρα θα κόψω και τό ποδι της κοίτλας σου!

Τότε τό κοριτσάκι, που είχε τραμεινε χωρίς κλάμματα την άποκοπή του ποδιού του, μόλις άκουσε ότι θάζαναν τό ίδιο και στην κοίτλα του, έξεστράχη σ’ άσάρητους λυγμούς άπαρηγόρητο.

‘Επίσης ή ίδια κυρία Νέζορ διηγείται σχετικώς και τό ακόλουθο ανέκδοτο:

‘Όταν ή κυρία Μαντινέον, ή περιφήμη εύνοουμένη του βασιλέως της Γαλλίας Λουδοβίκου ΙΔ’ ήταν μικρή, τό σπίτι των γονέων της έπασε φωτιά.

Αυτή, βλέποντας ‘εσπερ’ από την πυρκαχιά την κόρη της νά κλάη, της ειπε:

— Γιατί στενοχωρείσαι και κλάεις τόσο πολύ, κόρη μου; Δεν έχάθησε ο κόσμος έπειδή κίριε ένα σπίτι...

— Δεν κλάιω για τό σπίτι, αποκόφθηκε δολιόζοντας ή μικρή, αλλά κλάιω γιατί κίριε... ή κοίτλα μου!...

‘Η κοίτλα άλλοτε στη Γαλλία χρησίμευε προς δάδοση της μόδας από την πρωτεύουσα στις επαρχίες και από έξωτερικό.

‘Αντι δηλαδή να στέλλουν στις επαρχίες, όπως σήμερα, φαρμακία, έστειλαν κοίτλες, ντυμένες και στολισμένες σύμφωνα με την Παρισινή μόδα.

Τζοβανέττα

τωση έμένα!...

‘Η τρίτη κι’ ή πέταγη καυλίνα είχαν ήδη χτυπήσει.

‘Ο Γάιντο δεν είχε πια καιρό νά σκεφτή περισότρω. Σέ λίγο θα χτυπούσαν όλες ή καυλίνας μαζί.

Πήρασε τον Ζάν, τον πήρε άπ’ τό χέρι και τον πήγε κοντά στη Τζοβανέττα. ‘Εβαλε τό χέρι της νέας μέσα στό χέρι του φίλου του και ειπε:

— Κόρη Ζάν Ντε Λιέξ, ή Τζοβανέττα Μπρόντα είνε όμοια σου. Πήγανέ την στη μητέρα σου... Πέξ της ότι είνε αυτή ή γυναίκα που διάλεξες για σύντροφό σου σ’ όλη σου τή ζωή. Πήγανέ την στη

Γαλλία... Φύγε όμως γρήγορα.

‘Ο Ζάν θέλησε νά πη κάτι.

— Σιωπή, φώναξε ο Γάιντο. ‘Ετσι θέλω νά γίνη. Μόνε νά με θυμάστε κάποτε μέσα στην έντιμία σας. Και τόχα, φύγετε γρήγορα... Κατάλαβαίνω, είσαστε άδωχα, αγαπηθήκατε, χωρίς νά φταίτε γι’ αυτό. Μά πηγαίνετε λοιπόν... Γρήγορα!... ‘Η βάρκα σας περνάει στην άκρη του κόλπου μου. Και βόστερα, ένα πλοίο θα πάς πια μακριά κι’ εδω... Φύγετε, φύγετε γρήγορα... Δεν πρέπει ν’ άργοποιήσετε, άφορτάτε προς τον έρωτα και την έντιμία...

Οί δύο άντρες αγαλιάσθησαν και φιλήθηκαν. ‘Η Τζοβανέττα γονάτισε και φίλησε τό χέρι του Γάιντο. ‘Εκείνος άκούηκασε στά ξανθά της μαλλιά και στό όρώα μέτωπο τή χείλη του, τρέποντας από συγκίνηση. Κι’ έπειτα οί δύο έρωτημένοι έφυγαν...

‘Ο Γάιντο από τό μαυραμένο έξωσθη τους παρακολούθησε με τό βλέμμα του.

Είδε τό λευκό φόρεμα της Τζοβανέττας νά ξεφανύεται κάτω άπ’ τά δέντρα, τό λευκό μετάξινο φόρεμα που δεν θά τό έβλεπε ποτέ πια...

‘Υστερα άκουσε τον κρότο της βάρκας που άπομακρύνονταν άπ’ την άκρη, τον ροθιμό ήχο των κωπιών...

Κι’ όταν δεν άκουε πια τίποτε, ήρεμος έντελώς, ξεκούνηκασε τό σκαζάκι του, έβγαλε ένα μικρό κομφοτό έγγχειριό από τή ζωή του και χτυπήθηκε κατάκαθα.

‘Επεσε με τό πρόσωπό κάτω, με τό στόμα άνοιχτισμένο στό κατόφρι που από όλιγον τό είχε περάσει και πάντα ή γυναίκα που αγατούσε και ξεφύθησε.

‘Η καυλίνας άρχισαν τόχα για χτυπάνε όλες μαζί. ‘Αρχιζε ή σφαγή των Γάλλων...

